

Sygn. akt VIII Gz 180/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy,

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2020 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) w Ż.

przeciwko **A. S. (1)**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego wniesionego na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 9 lipca 2019 r. (sygn. akt VIII GNc 9231/18)

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie 4. (czwartym) i w tym zakresie sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt VIII Gz 180/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 9 lipca 2019 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy – po uprzednim oddaleniu wniosku pozwanego A. S. (1) o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 29 stycznia 2019 r. – odrzucił powyższy sprzeciw jako wniesiony po terminie (art. 504 § 1 k.p.c.).

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwany nie podolał ciężarowi uprawdopodobnienia, że doręczenie mu nakazu zapłaty – dokonane w trybie art. 139 k.p.c. – było nieskuteczne. Pozwany zaoferował wprawdzie dowody z dokumentów i zeznań świadków, jednak okoliczności na które wskazywali ci ostatni (związane z problemami z doręczaniem korespondencji pod adresem pozwanego) dotyczą okresu sprzed próby doręczenia pozwanemu przesyłki w niniejszej sprawie. Ponadto, co wynika z zeznań świadka A. S. (2), reklamacja pozwanego w związku z przesyłką będącą osią sporu nie została uwzględniona przez operatora pocztowego. Sąd wskazał przy tym, że nie znalazł podstaw do kontynuowania postępowania dowodowego uznając, że okoliczności podnoszone przez pozwanego (problemy z doręczeniami w ww. budynku) zostały wykazane zgodnie z twierdzeniami tej strony.

Za najistotniejszy dla rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy uznał jednak fakt, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą, a tym samym uczestniczy w profesjonalnym obrocie gospodarczym. W konsekwencji za sprzeczne z zasadami

doświadczenia życiowego Sąd ten uznał założenie, że od kilku lat jest w stanie bez zakłóceń prowadzić taką działalność w sytuacji gdy – według jego twierdzeń – do miejsca wykonywania tej działalności nie docierają przesyłki pocztowe. Nawet jeśli pozwany napotyka trudności we współpracy z operatorem pocztowym, to jak wskazują świadkowie, co najmniej od roku 2014 wiedział on o tych problemach i powinien był należycie zadbać o swoje interesy w tym zakresie. Nie można ciężaru tego przerzucać na kontrahentów pozwanego. Skoro bowiem nie nastąpiła zmiana adresu to, zdaniem Sądu pierwszej instancji, pozwany musi uważać, że natężenie problemów z operatorem pocztowym pozwala na niezakłócony udział w obrocie - inaczej ustanowiłby inny adres do doręczeń. Od pozwanego, jako przedsiębiorcy, należy więc wymagać właściwego dbania o swoje interesy, tymczasem od kilku lat nie uregulował on problemów z doręczeniami. Nawet bowiem brak staranności spowodowany lekkim niedbalstwem i wynikający z tego niewłaściwy obieg pism i odbiór korespondencji, nie uzasadnia braku winy w niedokonaniu czynności w terminie, co wyklucza jego przywrócenie (art. 168 § 1 k.p.c.). Brak pisemnych interwencji, zgłoszeń i reklamacji, a jedynie pojedyncze reakcje, świadczą – w ocenie Sądu – o tym, że akceptował taki stan rzeczy, a uchybienie w terminie wskazanej czynności nastąpiło z jego winy. Mając to na uwadze Sąd Rejonowy uznał, że nakaz zapłaty doręczony został pozwanemu prawidłowo, a z tożsamyh przyczyn wnioski o przywrócenie terminu ocenił jako nieskuteczny.

Pozwany w zażaleniu na postanowienie odrzucające jego sprzeciw, zarzucił mu naruszenie:

1. art. 504 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji odrzucenie sprzeciwu jako wniesionego po terminie, podczas gdy pozwanemu nie został skutecznie doręczony nakaz zapłaty, a zatem nie rozpoczął się w stosunku do niego bieg terminu do wniesienia sprzeciwu,
2. art. 139 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwanemu doręczono nakaz zapłaty, podczas gdy nie zostały spełnione wskazane w tym przepisie przesłanki (awizo i powtórne awizo) do powstania tzw. fikcji doręczenia, tj. skutecznego doręczenia w tym trybie,
3. art. 217 § 1 i 3 w zw. z art. 227 i w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. K. na okoliczność problemów z otrzymywaniem korespondencji w bloku gdzie pozwany prowadzi działalność,
4. art. 217 § 1 i 3 w zw. z art. 227 i art. 232, a także w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań strony, z ograniczeniem do strony pozwanej, na okoliczność braku otrzymania informacji o przedmiotowej, awizowanej przesyłce z Sądu, niedochowywania przez listonosza staranności w dostarczaniu listów, zgłaszania pracownikom Urzędu Pocztowego (...) problemów z otrzymywaniem listów, a także przebywania pod ww. adresem zarówno w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych,
5. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę dowodów:
 - z zeznań świadka A. S. (2), a w konsekwencji uznanie, że reklamacja dotycząca nieprawidłowego doręczenia nakazu zapłaty nie została uwzględniona, podczas gdy z zeznań tych wynika, że reklamacja nie została rozpoznana, co nie jest równoznaczne z brakiem pozytywnego jej rozpatrzenia (o czym świadczy także pismo Poczty Polskiej S.A. z dnia 3 czerwca 2019 r. – załączone do zażalenia – wskazujące, że z uwagi na brak wewnętrznych procedur operator pocztowy nie był w stanie zweryfikować czy w skrzynce oddawczej pozwanego pozostawiono awizo dotyczące ww. nakazu zapłaty),
 - z załączonych dokumentów i zeznań świadków E. W. oraz A. S. (2) i uznanie, że problemy z otrzymywaniem przez pozwanego korespondencji nie dotyczyły tylko okresu sprzed nieprawidłowego doręczenia nakazu zapłaty, podczas gdy z zaproponowanych przez pozwanego dowodów bezspornie wynika, że problemy dotyczą również okresu z daty wydania nakazu zapłaty i później, tak np. zeznania świadka A. S. (2), która oświadczyła, że (...) „rozmawiałam z ostatnim listonoszem. Mówił, że zdarzają się mu pomyłki. Nie otrzymaliśmy w niniejszej sprawie ani pierwszego ani drugiego awiza (...)”.

Wskazując na powyższe pozwany wniosł o:

1. uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie punktu 4., tj. w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu, a następnie o rozpoznanie sprawy przez Sąd pierwszej instancji, po doręczeniu pozwanemu sprzeciwu,
2. zasądzenie od powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie należy wyjaśnić, że w niniejszej sprawie do rozpoznania zażalenia – w postępowaniu uproszczonym – zastosowanie znajdowały przepisy w brzmieniu sprzed dnia 7 listopada 2019 r. (art. 9 ust. 4 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.).

Meritum spornej, istotnej dla rozstrzygnięcia, kwestii sprowadza się do ustalenia skuteczności doręczenia pozwanemu przesyłki poleconej z dnia 5 lutego 2019 r. (odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu, załącznikami oraz pouczeniami – zob. k. 24v, 26-27 akt), w trybie art. 139 § 1 k.p.c. Stanowisko pozwanego sprowadzało do twierdzenia, iż doręczyciel nie pozostawił zawiadomienia o tym, gdzie i kiedy przesyłkę pozostawiono wraz z pouczeniem, a nadto iżby czynność zawiadomienia została skutecznie powtórzona, wobec czego termin do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty nie zaczął biec.

Przez pryzmat powyższego za Sądem Najwyższym (vide: postanowienie z dnia 12 maja 2016 r., III BP 8/15, LEX nr 2044477) na uwagę zasługuje, że skutek doręczenia dokonanego na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. następuje na podstawie domniemania, które może być obalone, jednak nie przez samo tylko twierdzenie o nieodebraniu pisma (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1999 r., III CKN 621/99, OSNC 2000 Nr 3, poz. 52). Odebranie pisma nie jest elementem konstrukcyjnym sposobu doręczenia określonego w art. 139 § 1 k.p.c. Takie doręczenie, określone jako zastępcze, uznaje się za dokonane bez względu na to, czy adresat zapoznał się z awizowanym pismem, a także wtedy, gdy w rzeczywistości pisma nie odebrał (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2000 r., I CKN 699/00, LEX nr 530680). Inaczej rzecz ujmując, wykazanie, że przeprowadzenie czynności doręczenia zastępczego nastąpiło niezgodnie z regułami objętymi art. 139 § 1 k.p.c. i przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 1222), w czym mieści się także niepozostawienie przez doręczyciela zawiadomienia o nadejściu przesyłki w drzwiach mieszkania lub w placówce pocztowej, oznacza nieskuteczność tego doręczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1969 r., II CZ 208/68, OSNC 1969 Nr 9, poz. 164). Jeżeli więc strona zaprzecza, aby podjęto skuteczne próby doręczenia korespondencji, Sąd – w oparciu o przedstawione przez nią dowody – winien przesądzić, czy korespondencja została skutecznie doręczona, w niniejszej sprawie w trybie per aviso.

W ocenie Sądu drugiej instancji w niniejszej sprawie zachodzi konieczność ponownego rozpoznania istoty tej spornej kwestii, w sytuacji gdy Sąd Rejonowy nie rozpoznał wszystkich wniosków dowodowych zaoferowanych przez stronę skarżącą w celu wykazania okoliczności z jakich wywodzi ona korzystne dla siebie skutki prawne. Skarżący prawidłowo zarzucił bowiem, że niedopuszczalnym było pominięcie przez Sąd pierwszej instancji wniosków dowodowych pozwanego w sytuacji, gdy Sąd ten ostatecznie doszedł do przekonania, że pozwany nie wykazał zasadności swojego stanowiska o braku skuteczności doręczenia.

Przez wyjaśnienie spornych okoliczności, należy rozumieć taki stan rzeczy, w którym albo nastąpiło uzgodnienie między stronami spornych dotychczas okoliczności, albo też zostały one wyjaśnione na korzyść strony powołującej dowody (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r., I CSK 144/13, LEX nr 1523345). Tylko w takim wypadku sąd nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego ponad uzasadnioną potrzebę procesową, którą, zgodnie z art. 217 § 3 k.p.c., wyznacza dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2017 r., I ACa 213/16, LEX nr 2310541). Pominięcie w niniejszej sprawie

dowodów z zeznań świadka M. K., a przede wszystkim samego pozwanego – powołanych na okoliczności tożsame wprawdzie, jak zeznający wcześniej świadkowie A. S. (2) oraz E. W., w sytuacji gdy ich zeznania nie doprowadziły Sądu do podważenia domniemania skuteczności doręczenia zastępczego z art. 139 k.p.c. – należało więc uznać za nieprawidłowe.

Nie sposób także nie zauważyć, że Sąd pierwszej instancji nie odniósł się w żaden sposób (nie ocenił prawdziwości) do zeznań świadka A. S. (2), małżonki pozwanego, która wyraźnie wskazała, że nie otrzymała wraz z mężem ani pierwszego ani drugiego awiza w przedmiotowej sprawie, podkreślając, że „codziennie zagląda do skrzynki” (zob. k. 74v i 76 akt; czas nagrania: 00:09:44-00:19:34). Sąd ten pominął także zeznania świadka E. W., w tej ich części z której wynika, że omyłki i uchybienia w doręczeniach zdarzają się nawet dwa razy w miesiącu. Świadek ta wskazała, że sytuacja „trwa” może 2-3 lat (k. 75 i 76 akt; czas nagrania: 00:24:23-00:27:53). W świetle powyższych zeznań Sąd Rejonowy dowolnie przyjął, że okoliczności, na które zeznawali przesłuchani świadkowie dotyczyły okresu „sprzed” próby doręczenia pozwanemu przesyłki zawierającej odpis pozwu i nakazu zapłaty. w miesiącu lutym 2019 r. – już nie.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd pierwszej instancji winien wziąć pod uwagę dotychczas zaoficerowane przez pozwanego dowody, ponowione także w środku odwoławczym przez skarżącego (tj. dowody z zeznań świadka M. K. i strony pozwanej – bez wydania stosownego postanowienia dowodowego pominięte w postępowaniu przed Sądem Rejonowym), a także rozważyć zasadność złożonego w zażaleniu wniosku dotyczącego pozyskania dodatkowych dokumentów dotyczących pisma Poczty Polskiej S.A. z dnia 3 czerwca 2019 r. z odpowiedzią na reklamację – oceniając znaczenie tego pisma dla sprawy (zob. k. 82 i 85 akt).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i art. 108 § k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.